

Projektas „Kryždirbystės dienos: Gyvoji tradicijos šventė“

Junčionių kaimo bendruomenė įgyvendino tikrai išskirtinį projektą, kuris buvo skirtas kryždirbystės amatui Alytaus krašte apžvelgti. Projektą finansavo Lietuvos kultūros taryba. Projektą iš dalies finansavo Alytaus rajono savivaldybė, o taip pat ir pati bendruomenė.

Kryždirbystė – tai viena gražiausių lietuviškų liaudies meno formų, įtraukta į UNESCO nematerialaus kultūros paveldo sąrašą. Šiame tradiciniame mene susilieja tikėjimas, medžio drožybos amatas ir gili dvasinė patirtis. Lietuvių kryždirbystė yra neatskiriama Lietuvos etninės kultūros dalis – kryžiai tradiciškai statomi šventoriuose, kelių sankryžose ar kapinėse, o jų gamyba apima simboliką, religinį suvokimą ir tautinį identitetą. Tokie meistrai kaip Algimantas Judickas yra gyvosios tradicijos nešėjai ir perduoda šias žinias jaunajai kartai per praktines veiklas, tokias kaip jau minėtos edukacinės pamokėlės.

Projekto metu sukurta keliaujanti Pivašiūnų kryžių fotografijų paroda, kuri taip pat eksponuojama ir bendruomenės socialiniame tinkle facebook:

https://www.facebook.com/photo/?fbid=1131478359026096&set=pcb.1131478832359382&locale=lt_LT

Svarbu paminėti, kad paroda buvo eksponuojama visose trijose Pivašiūnų seniūnijos bibliotekose ir Pivašiūnų amatų centre – Žolinių oktavos periodu.



Projekto metu įvykdėme kultūrinį žygį, kurio metu fotografavome kryžius ir iš kurio gimė aukščiau tekste minėta paroda.

https://www.facebook.com/photo/?fbid=1101386508701948&set=a.555544629952808&locale=lt_LT



Projekte dalyvavo 3 kryždirbiai Gintautas Akstinas, Algimantas Judickas, Artūras Zienka.

Kryždirbys Gintautas Akstinas – tai viena žinomiausių Lietuvos liaudies meno asmenybių, kurio vardas yra tvirtai susijęs su medžio drožyba ir kryždirbyste. Nors oficialiai nėra visuotinio geriausio Lietuvos kryždirbio titulo, Gintautas yra pelnęs aukščiausius tautodailės apdovanojimus Lietuvoje – Respublikinės tautodailės parodos „Aukso vainikas“ laureatas 2015 m. ir dar kelis kartus pripažintas už medžio skulptūras ir tradicinės liaudies dailės darbus.

Jis su žmona Živile – vietine gide – gyvena Druskininkuose, kur jų namuose įkurta išskirtinė kūrybinė erdvė – „Dziub dziub galerija“.

Jo kelią į meno pasaulį nulėmė domėjimasis istorija: baigęs istorijos studijas Vilniaus universitete, jis ėmė vis giliau tyrinėti medžio drožybą ir nuo 1984 m. aktyviai dalyvauja bendrose tautodailės parodose bei pleneruose.

Akstino kūryba pasižymi tradicinių lietuviškų motyvų ir modernių meninių interpretacijų derme – jo drožiniai, kryžiai, koplytstulpiai ir skulptūros ne tik puošia viešąsias erdves Druskininkuose, bet yra eksponuojami muziejuose bei privačiose kolekcijose Lietuvoje ir užsienyje.

„Dziub dziub galerija“ – tai ne tik ekspozicija, bet ir erdvė, kurioje lankytojai yra kviečiami pažinti dzūkiškas tradicijas, medžio drožybą, kryždirbystės simboliką ir net dalyvauti edukacinėse veiklose. Ši galerija, įsikūrusi Gintauto ir Živilės namuose Druskininkuose, yra vieta, kur meno kūriniai gyvena natūralioje aplinkoje ir pasakoja savo istorijas.



Pas jį projektu metu lankėmės 2025 m. liepos 28 d. Tai buvo puiki proga pamatyti, kaip gimsta autentiški medžio darbai, pajusti meistro kūrybos atmosferą ir užmegzti artimą ryšį su dzūkiška meno tradicija.

Kryždirbys Algimantas Judickas yra žinomas ne tik kaip medžio skulptorius, bet ir kaip aktyvus tradicijos skleidėjas jaunajai kartai.

Algimantas Judickas yra dalyvavo 6 šio projekto renginiuose, iš kurių net 5 buvo edukacinės pamokėlės moksleiviams ir jaunimui, kuriose jis moko kaip pasigaminti mažus kryželius – tai praktinis, tradicinį amatą gilinančių veiklų pavyzdys. Tokios pamokėlės vykdavo keturiose Alytaus rajono mokymo įstaigose: Butrimonių gimnazijoje ir jos Pivašiūnų skyriuje, Daugų Vlodo Mirono gimnazijoje ir jos Alovės skyriuje.



Per šias edukacijas jaunimas ne tik pažino kryždirbystės technikas, bet ir suprato – medžio drožyba yra ne tik amatas, bet ir tautos istorijos, tikėjimo bei estetinio mąstymo istorijos dalis.



Algimantas Judickas – tai ne tik meistras, bet ir žmogus, kuris supranta savo darbų gilesnę prasmę. Jo kūriniai – nuo mažų, kruopščiai drožtų kryželių iki didesnių medžio skulptūrų – liudija rūpestingumą, pagarbą tradicijai ir medžiui. Jis ne tik vadovauja edukacijoms, bet ir dalijasi savo žiniomis su jaunaisiais amatininkais, skleisdamas stiprią žinutę: tikroji kūryba prasideda nuo nuoseklumo, meilei medžiui ir dvasiniam ryšiui su savo šaknimis.



https://www.facebook.com/photo/?fbid=1131316742375591&set=pcb.1131317545708844&locale=lt_LT

Artūras Zienka – kryždirbys ir medžio drožėjas, savo kūryba tęsiantis senąsias lietuvių kryždirbystės tradicijas. Jo darbai pasižymi pagarpa medžiui, subtilia simbolika ir aiškiu ryšiu su liaudies menu, kuriame kryžius tampa ne tik religiniu ženklu, bet ir tautinės tapatybės išraiška.

Artūro Zienkos kūrybinis kelias glaudžiai susijęs su praktiniu amato perdavimu. Jis aktyviai dalyvauja kultūriniuose projektuose, pleneruose ir edukacinėse veiklose, kurių metu supažindina vaikus, jaunimą ir suaugusiuosius su kryždirbystės pagrindais. Meistras kantriai aiškina, kaip iš paprasto medžio gabalo gimsta kryžius – nuo pirmojo eskizo iki galutinio drožinio, kartu atskleisdamas ir gilią šio amato prasmę.

Savo darbuose Artūras Zienka remiasi tradiciniais lietuviškais ornamentais, augaliniais ir saulės motyvais, tačiau nevengia ir savitų, šiuolaikiškesnių sprendimų. Tokia dermė leidžia jo kūriniais išlikti atpažįstamiems, gyviems ir aktualiems šiandienos žmogui. Kiekvienas jo sukurtas kryžius ar kryželis liudija kruopštumą, susikaupimą ir atsakomybę prieš paveldėtą tradiciją.

Artūras Zienka kryždirbystę suvokia ne tik kaip amatą, bet ir kaip tarnystę bendruomenei. Jo darbai puošia viešąsias erdves, sodybas, kapines, o edukacinės pamokos palieka ilgalaikį pėdsaką jaunų žmonių sąmonėje – skatina domėtis savo krašto kultūra, istorija ir rankų darbo verte.



https://www.facebook.com/photo/?fbid=1131316742375591&set=pcb.1131317545708844&locale=lt_LT

Tokie meistras kaip Artūras Zienka yra svarbūs Lietuvos kultūrinio paveldo saugotojai. Per savo kūrybą ir gyvą bendravimą jis perduoda tai, kas svarbiausia – pagarbą tradicijai, medžiui ir žmogui, o kryždirbystę išlaiko kaip gyvą, nuolat atsinaujinančią kultūros dalį.

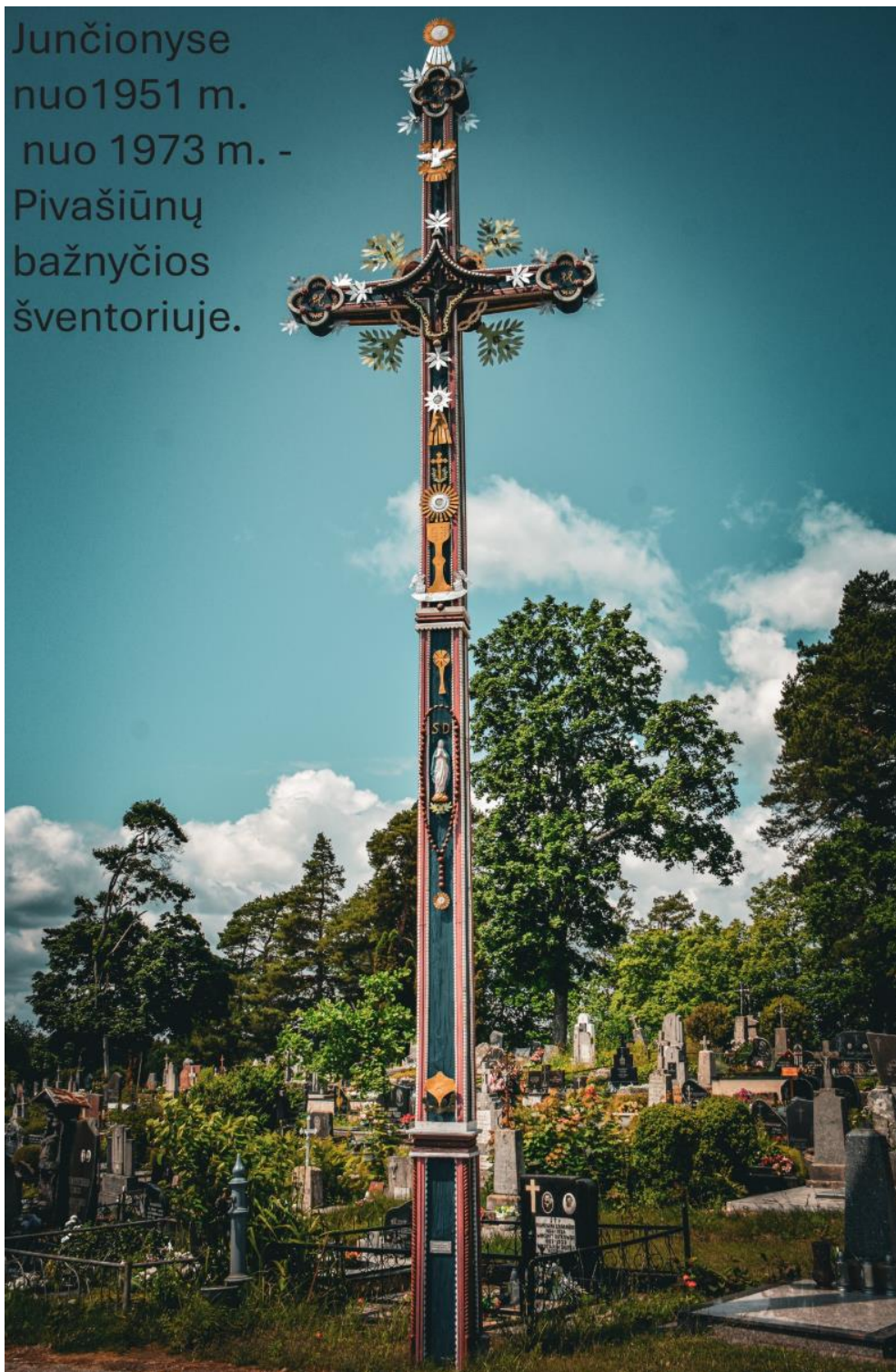
Projekto metu prisiminta Junčionių kaimo kryžiaus statybos istorija. Šį kryžių pastatė Algirdas Judickas.



https://www.facebook.com/photo/?fbid=1131316262375639&set=pcb.1131317545708844&locale=lt_LT

Ypač visi džiaugėsi aplankę senąjį Junčionių kaimo kryžių – valstybės saugomą tautodailės paminklą (autorius kryždirbys V. Mineika), kuris sovietmečiu buvo „nulužęs“ ir kad , ovių valdžia jo nesunaikintų, atiduotas perstatyti ant Pivašiūnų bažnyčios šventoriaus.

Junčionyse
nuo 1951 m.
nuo 1973 m. -
Pivašiūnų
bažnyčios
šventoriuje.



Daugelis projekto renginių yra aprašyta socialiniame tinkle facebook Junčionių kaimo bendruomenė. Čia norime pasidalinti skaitmenine, filmuota projekto video medžiaga -3 filmukais.

VO Junčionių kaimo bendruomenės informacija

